

Het hele leven

Met illustraties van

**PETER
VANDEN
ENDE**

**Bart
Moeyaert**

AMSTERDAM • ANTWERPEN
EM. QUERIDO'S UITGEVERIJ BV
2020

**De
Schepping**

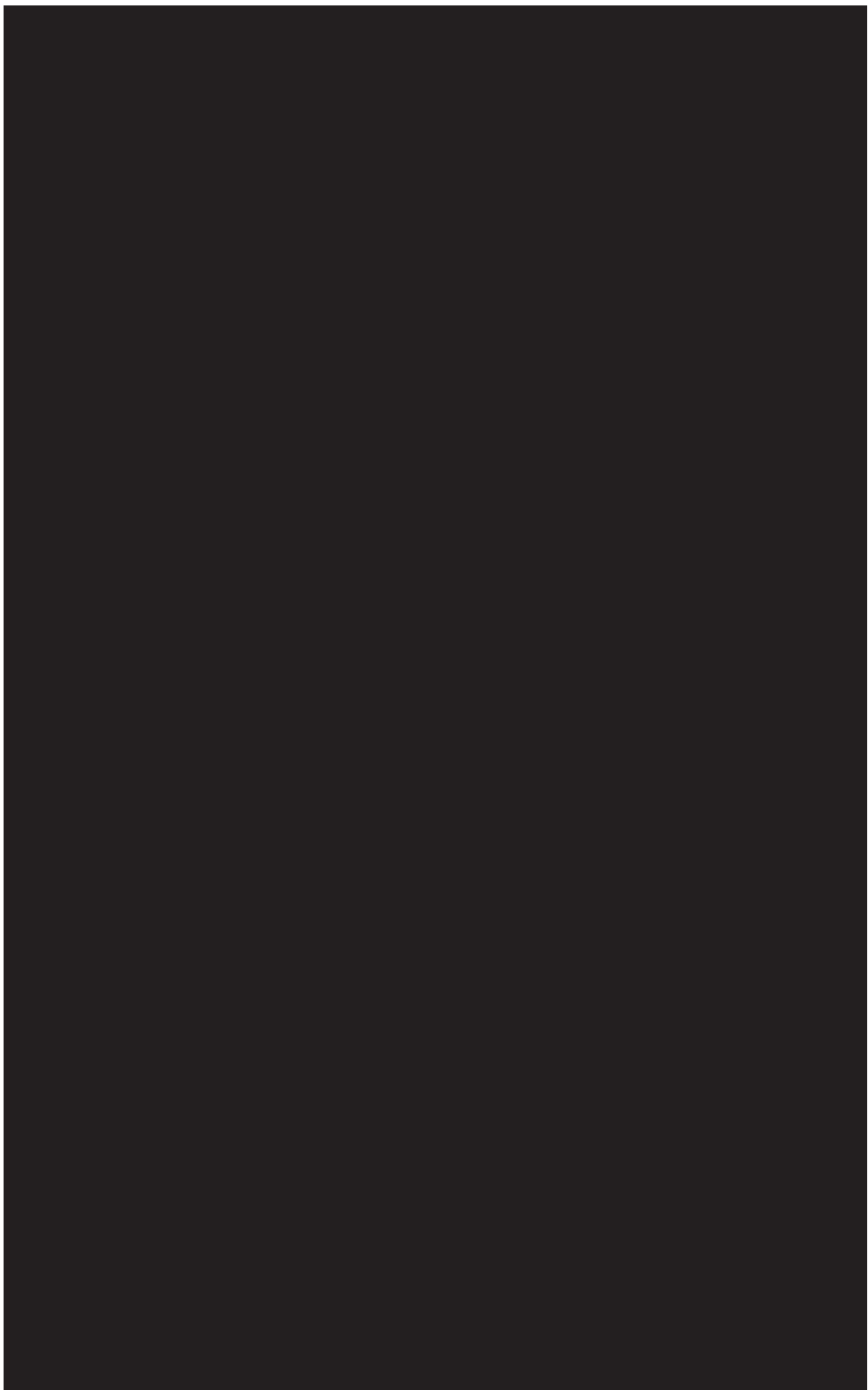
II

**Het
Paradijs**

35

**De
Hemel**

61

De Schepping

In het begin was er niets. Het is moeilijk om je dat voor te stellen. Je moet alles wat er nu is nog niet laten zijn. Je moet het licht uitdoen, en er zelf niet zijn, en dan ook nog eens al het donker vergeten, want in het begin was er niets, ook het donker niet.

Als je het begin van alles wil zien, moet je erg veel weglaten.

Ook je moeder.

Alleen God en mij hou je over.

Het is moeilijk God en mij over te houden als je net aan niets hebt gedacht, maar ach: God en ik zijn niet veel. We zijn nog minder dan je denkt. We zijn dat beetje lucht dat 's nachts om de wereld reist. We zijn een droog buitje. We zijn niet eens de sneeuw die verleden jaar gevallen is. Zo weinig zijn we.

Maar evengoed waren we erbij, in het begin.

Er was niets, en God, en ik. En een stoeltje om op te zitten, want er is heel lang niets geweest.

Het was verschrikkelijk.

Van straks hadden wij nog nooit gehoord. Aan morgen hadden wij nog nooit gedacht. Er was geen vroeger en geen mooi weer vandaag, geen kopje thee en wil je er een koekje bij, geen foto van de hond met de parkiet op zijn kop, niets viel er te vertellen, want over het uitzicht waren we van in het begin al uitgepraat.

Hoe je het ook draaide, hoe je het ook keerde, niets veranderde, niets bleef niets.

DE SCHEPPING

Maar als ik aan God vroeg hoe het met hem ging, of hoe zijn stoeltje zat, stak hij zijn duim omhoog en knikte er eens bij. Alles was goed, zei hij. Alles was goed.

Al was er nog niets.

‘Met een beetje goede wil zie je hoe het wordt,’ zei hij op een keer, en hij wees met zijn twee handen tegelijk om zich heen, en prikte hier en daar in het niets, alsof hij de dingen die nog niet bestonden al aanraakte vóór ze er waren.

‘Kijk je?’ zei hij. ‘Zie je?’

Hij zei wat hij zag, hij noemde de dingen bij naam, maar als je van alle dingen alleen het niets en een stoeltje bij naam kende, dan wist je niet waarover hij het had. Een tafel heeft vier poten en er zit een parkiet op zijn kop, en aan een hond kun je eten.

‘U ziet alles,’ zei ik tegen God. ‘Dat is fijn voor u, ik ben benieuwd.’

Dat was precies het goede antwoord.

Het voordeel van niets en een stoeltje is dat het maar twee dingen zijn. Als dat alles is, heb je weinig zorgen.

‘Ik ben vooral benieuwd waarmee u gaat beginnen,’ zei ik tegen God, en ik deed hem na, ik prikte met mijn vingers in het niets. Erg netjes was dat niet van me, maar die glimlach om zijn mond was ook niet van de liefste, zoveel voorpret als hij had over de

dingen die nog niet bestonden — en dat was alles bij elkaar erg veel.

‘Eens zien,’ zei God. Hij spreidde zijn armen uit en schiep iets.

Het was iets wat ik eerst niet zag. Het was de dag. Ik had het pas een paar uur later door, toen het donker werd.

‘Zo,’ zei God in de schemering, en ik kon het niet goed zien, maar ik weet zeker dat zijn duim niet aarzelde.

Mijn mond ging dicht. Als God en ik maar weinig zijn, nog minder dan je denkt, dan is hij van ons tweeën het meest.

Op dat moment was het alleen onprettig om dat toe te geven. Wie weet was het vanzelf wel donker geworden, waren de dag en de nacht gewoon een onderdeel van het niets, en zou er met het stoeltje ook nog wat gebeuren. Wie weet was ik niet wat ik was, en werd mijn stoeltje straks iets anders.

‘Mooi,’ zei ik, terwijl ik de nacht in keek, en met mijn vingers op mijn knie trommelde. ‘En wat komt er nu?’

‘Een ochtend,’ zei God, en hij glimlachte, en legde zijn handen achter zijn hoofd en slaakte een zucht van tevredenheid.

Bijna zei ik hem dat hij niet zo hoog van de toren hoefde te blazen, maar daartoe kreeg ik niet de kans. Er is niet veel nodig om het niets in het iets te veranderen. In Gods geval was een zucht van tevredenheid genoeg.

Vergeleken met eerst leek alles hetzelfde te blijven, net als toen de dag geschapen werd, maar dat was schijn. De haartjes op mijn arm trilden. Mijn wimpers bewogen, zodat mijn ogen gingen tranen.

Als er eerst niets is, valt elke beweging op.

Ik ben eens in een stille kamer geweest toen er een muis bewoog. Sterker nog: ik ben eens in een stille kamer geweest toen er een muis bewoog en een kat wakker werd. Zo was het, na die zucht, en het werd er niet beter op. De wind hield aan, werd harder. Het zou niet lang duren of het zou gaan stormen, en op den duur zou alles gaan botsen. Dat moest wel.

‘Ai,’ zei ik.

‘Ja,’ zei God. En hup, daar ging zijn duim omhoog.

Ik keek om me heen, en ik zag het: hier was het nat, daar was het droog.

‘Toeval,’ zei ik. ‘Puur toeval.’

‘Toeval?’ zei God, en hij likte aan zijn duim, en drukte hem tegen zijn borst. ‘Dit moet dan opvallend veel toeval zijn. Zit ik net aan land en water te denken, en komt er ook land en water. Wij maken wat mee.’ Hij liet zijn voeten in zee hangen, en leunde naar achteren, met zijn handen in het zand.

Vanbinnen was ik totaal overdonderd, ik was blij dat ik zat.

Maar ik gaf me niet gewonnen. Er was nog helemaal niets begonnen, hield ik vol. Het niets bestond uit dag en nacht, nat en droog, geloof, ongeloof, en een stoeltje.

‘Wind, tegenwind,’ zei ik, terwijl ik mijn armen kruiste en niet probeerde te zien dat het land en de zee erg knap geworden waren. ‘Nu moet het eindelijk eens gaan gebeuren. Want deze kant of deze kant, dat kunnen we allemaal verzinnen’, en ik wapperde met mijn handen, om te laten zien welke kanten ik bedoelde.

Als God en ik maar weinig zijn, dan ben ik van ons tweeën — eerlijk is eerlijk — het allerminst. Een stofje. Adem eens uit, dan ben ik al weg, zo weinig ben ik.

Drie dagen waren we begonnen met het begin, of daar rolde God ineens een slordig tapijt uit van groen en gras en grond waar van alles uit groeide en botte en bloeide, en dat woei maar heen en weer in de wind die van over het water of van over het land kwam.

‘Goed,’ zei God.

‘Goed,’ zei ik, en ik kon mezelf wel slaan, want God was lief en alles, en ik was slecht en bijna niets. Ik zei, terwijl ik me aan mijn stoeltje vasthield, dat alles mooi in beweging bleef. ‘Zie het eens groeien en botten en bloeien, in de wind, in de wind, in de wind’, waarmee ik bedoelde dat alles los zand was.

Ik wist niet waar ik was, zei ik. Op mijn stoeltje tussen dag en nacht, land en water, en alles wat groeide en botte en bloeide, dat was mooi, maar wáár?

‘Waar?’ zei ik tegen God.

En weet je wat hij deed? Met zijn handen tekende hij een cirkel om mij heen, en ik wist ineens waar ik was. Op mijn stoeltje tussen de zon en de maan en de sterren en de verste verte daarachter, en toen hij aan de hele hemel ook nog eens namen gaf, veerde ik overeind, en zei: 'Goed', nog voor hij zijn duim omhoog kon steken, de opschepper.